

Lestniki in izdajatelji: Okrajni odbor SZDL Črnomelj. Kotanje in Novo mesto. — Izbači vsek petek. — Odgovorni urednik Tomo Gočnik. — Uredništvo in sprava: Novo mesto, Cesta komandante Staneta 25. — Poštni predel 35 — Telefonski uredništvo in uprave 127. — Tekoči račun pri Narodni banici v Novem mestu: 616-T-181. — Letna naročnina 300 din. poletna 200 din. Število letnega člena: 125 din. — Tiskarska »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani.

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

Ljudski poslanci so lahko ponosni na ustvarjeno delo Ljudske skupščine FLRJ

Ljudska skupščina FLRJ je končala svoje delo — Spreje ti so novi zakoni — Edvard Kardelj o priporočilu o imenovanju krajev — Aleš Bebler o italijanskih četah na naši meji

Po 3 in pol letnem plodnem delu se je Ljudska skupščina 10. septembra razšla, še prej pa je izdala svoj zadnji odlok — odlok o svojem razpustu. Na zadnjem zasedanju je Ljudska skupščina sprejela dva izredno važna zakona, ki utrjujeta demokratizacijo našega javnega življenja, krepijo zakonitost in zaščito državljanskih svoboščin in izpolnjujeta našo zakonodajo: zakon o pravicah in dolžnostih, volitvah in odpoklicu ljudskih poslanec in novi zakon o kazenskem postopku. Ljudska skupščina FLRJ, izvoljena 1. 1950, je izpolnila svojo nalogo in se razšla, hkrati pa je Zvezni izvršni svet razpisal vojne za novo Ljudska skupščino, to je za Zvezni svet in Svet proizvajalcev Ljudske skupščine FLRJ, ki bodo 22. novembra t. l.

Povzemanje najvažnejše mili, izgovor podpredsednika Zveznega izvršnega sveta, Moša Pijade, podsekretarja državnega sekretariata za zunanje zadeve dr. Aleša Beblerja in govora ljudskega poslanca Edvarda Kardelja.

Moša Pijade je poudaril, da je družbeni razvoj zadnjih let, v katerem smo gradili naš socialistični red, v celoti potrdil, da z gradivito socialistično demokracijo raste tudi zavest državljanov po vrednosti njihove osebne svobode in njihovih človečanskih pravic. Govorec o novem družbenem redu, kjer neposredni proizvajalci sami upravljajo podjetja, v katerih delajo, je Moša Pijade naglasil, da raste s tem tudi njihov odpor proti stehernemu dejanju, ki bi rušilo gradivito socialistično reda. V zvezi s tem pa tuudi proti vsakemu delovanju bliskovratne samovolje in kršitve zakonitosti. Ko je Moša Pijade govoril o novem kazenskem zakoniku, je poudaril, da daje ta zakonik sodiščem se pomembnejšo vlogo, zato se že treba še bolj boriti za zakonitost in strogo zahtevati od sodišč, da se drže zakonik in da so neodvisna. To pa nikakor ne pomeni, da bi smela sodišča dela, ti izven socialističnega reda, in kot da ni ena njihovih osnovnih naših prav zaščita tega reda, ki mora biti v svetski sodišči prav tako vodilna nit, kot zaščita pravic in svobode državljanov. Novi zakonik o kazenskem postopku je velik korak naprej v našem pravnem življenju in izraz demokracije in humanosti.

Novi zakon nudi vsa jamstva za zaščito pravic in svobodi državljanov, zagotavlja popolno utrditev zakonitosti in izraza zahteve tiste stopnje družbenega razvoja, na kateri smo danes. Govor dr. Aleše Beblerja nas seznanja z ukrepi, ki jih je naša država podvzela ob najnovijih italijanskih izizzivanjih. Obvestili sekretariata za zunanje zadeve in italijanske čete, ki so se v zadnjem času razporedile vzdolž naše meje, še niso vrnile v svoje prejšnje garnizije. Izredni ukrepi vojaškega značaja italijanske vlagne so torej še vedno v veljavi. Ne glede na korake, ki bi jih lahko sprožili bodoči položaj, pa bo Jugoslavija s svojim trdnim ter hkrati mirnim dostojanstvenim stilom znala ščititi ljudske interese.

Ljudski poslanci so toplo pozdravili tudi Edvarda Kardelja. V govor je izrazil prepričanje, da se je v našem vsakodnevrem življenju že prevec ustalila navada imenovati podjetja in celo trgovinice po še živečih političnih voditeljih. To se je dogajalo pogosto brez vedenosti prizadetih tovarisev ali celo proti njihovi volji. Težnja revolucionarnih minožic je sicer šla za tem, da bi se predstavila revolucija. Pod lastništvom ribniškega Lesno industrijskega podjetja je spadala žaga v Loškem potoku vse od obnovljivih do maja letos. Pravno stanje lastništva žage sicer še ni dokončno rešeno, vendar je njen najverjetnejši dedič občinski ljudski odbor Loški potok. Zato še že od maja letos brez plačevanja najemnine upravlja žaga vsa povojna leta zaposljivala okrog 50 delavcev iz okolice Loškega potoka in iz kraja samega. Od leta 1949 do danes je zrezala 30 tisoč kubičnih metrov desk. To delo so opravili žagari — Potocani. Prav tako je velika zaslužila 200 delavcev s področja Loškega potoka, ki so delali stalno pri Lesnem industrijskem podjetju, da je imelo to podjetje tako visok dobiček.

Govor tovarisa Edvarda Kardelja so sprejeli vsi poslanci z dolgotrajnim ploskanjem. Skupščina je soglasno sprejela priporočilo ljudskim odborom, naj prenehajo imenovati mesta, kraje, ulice, trgovine, gospodarske organizacije, ustanove itd. po živih voditeljih in na sedanjem

poglavitnih vprašanjih tega zasedanja. Generalna skupščina, ki bo nadzorovala delo te konference, bo morala najprej odstraniti težave, ki se so pojavile ob samem sklicanju konference. Iz Pekinga je namere v nedeljo prišel odgovor na predlog Združenih narodov o državah, ki se naj udeleže konference. Znano je, da je bil predlog Združenih narodov prikoren na pristisk ZDA tako, da predvideva le udeležbo držav, ki so se vojskovale na Koreji in Sovjetske zvezde, odklanja pa udeležbo drugih zahtevanih nevratnih držav, zlasti Indije, ki ima znatne zasluge za korejsko premirje. Tak konference bi namestilo mirovnega zbornika Združenih narodov bila le pogajanje dovršnih vojskovičnih se strank. Kitajska in Severna Koreja pa sedaj zahtevata, da se na tej konferenci udeleži še vrsta nevratnih držav in tudi da naj razpravlja o vseh odprtih vprašanjih Daljnega Vzhoda. V tem smislu je kitajska vlada zahtevala, da naj bosta Kitajska in Severna Koreja povabljeni na sedanje zasedanje Generalne skupščine k diskusiji o razsiritvi udeležbe na politični konferenci. Zahodne sile še niso uradno zavzele stališča do kitajskega predloga, vendar podpirajo, da je v bistvu enakovredno, da se lahko izobražuje. Da bi to preprečili in da bi se mlađina lažje učila in razvijala,

Tovariš Tito je govoril na proslavi 10-letnice VIII. dalmatinskega korpusa v Splitu pred 200 tisoč ljudimi

Nad 200.000 ljudi iz vseh krajev svobodoljubne Dalmacije se je zbralo v nedeljo v Splitu, kjer je na veličastni proslavi 10-letnice VIII. dalmatinskega korpusa govoril predsednik republike tovariš Tito. Ko so ga statisočglave množice več minut brez prehanka pozdravljale, je tovariš Tito čestital ljudstvu Dalmacije in VIII. korpusu k zgodovinski obletnici. V daljsem govoru, posvečenem problemu Trsta, je tovariš Tito med drugim poudaril našo željo, da se tržaško vprašanje radikalno uredi, da se v tem delu sveta zagotovijo mir in pogoji za miren razvoj in spoštovanje med Jugoslavijo in Italijo. Ne bomo pa dovolili, da bi se z interesu naše države kdorkoli igračkal. Nekomur ne grozimo je dejal maršal Tito, smo pa budni! Ko je govoril o naših odnosih z

vzhodnimi državami, je tovariš Tito poudaril, da se v odnosih s Sovjetsko zvezo in njenimi sateliti ni v bistvu nič sprememnilo.

Smelo nadaljujemo našo pot v izgradnji socializma, je nadaljeval tovariš Tito, ko je govoril o jesenskih volitvah. »Prisli smo že do take stopnje, da lahko še bolj razširimo in poglobimo demokratične principje socialistične dežele. Želim, da bo naše ljudstvo na teh volitvah rekelo svojo besedo, da bo izvolilo tiste ljudi, ki so se v najtežih časih pokazali kot dobrojini sinovi svojega naroda in ki zrajo ščititi koristi ljudstva, da bo naše ljudstvo s tem zavarovalo svoje pridobitve ter lahko še naprej mirno gradilo svojo srečnje in boljšo bodočnost.«

...Tovariši in tovarišice!

Svet danes že pozna našo državo, spoznal je duha, ki preveva naše ljudi, poznal misel naših ljudi, ve, da je to ponosna narod, da je ta narod strašno trpel, da je prenesel nadloveske napore. Danes imamo mnogo prijateljev v svetu. Prizadevali si bomo, da teh prijateljev nikoli ne izgubimo. Sodelovali bomo z vsakom, ki misli pošteno, in to, da bi ohranili mir in mirno sodelovanje. Na strani tistih smo, ki so proti novim vojnam, proti napadu in napadalcem. Mi smo na strani naprednega človeštva in na glede na težave vam ponem: Dokler bo preveval naše narode duh, kakor jih preveva danes, — in jaz verjamem, da temu ne bo konca, — ga ne bo zlomila nobena sila...«

Maršal TITO, 14. sept. 1952 v Dolenjskih Toplicah

Ali bo LIP v Ribnici priznalo občanom Potoka del dobička?

Zadnja delitev dobička pri Lesno industrijskem podjetju Ribnica (dobiček je znašal okrog 150 milijonov dinarjev) v letu 1952 je vse prebivalce in delavce v Loškem potoku vzemirila. Zakaj? Kaj je imata skupnega LIP iz Ribnice in Loški potok?

Pod lastništvom ribniškega Lesno industrijskega podjetja je spadala žaga v Loškem potoku vse od obnovljivih do maja letos. Pravno stanje lastništva žage sicer še ni dokončno rešeno, vendar je njen najverjetnejši dedič občinski ljudski odbor Loški potok. Zato še že od maja letos brez plačevanja najemnine upravlja žaga vsa povojna leta zaposljivala okrog 50 delavcev iz okolice Loškega potoka in iz kraja samega.

Občinski ljudski odbor v Loškem potoku stoji pred težko nalogo, kako bi žago obnovil. Samo elektrifikacija žage bo bila 3,400.000 dinarjev, a popravilo strehe

300 tisoč dinarjev. Občinski ljudski odbor sam nikakor ne more biti kos tem nalogam, zato upravljeno zahteva del dobička, ki so ga delavci Loškega potoka pomagali ustvariti Lesno industrijskemu podjetju v Ribnici.

Načrti za obnovbo in elektrifikacijo žage so že zdavnaj pripravljeni. Prav tako bo mizarska dežavnica pod streho brez vsake denarne pomoči Lesno industrijskemu podjetju. Toda žaga se brez denarnih sredstev ne da obnoviti. Zahteve Potočanov bi znašale le petino dobička, okrog 30 milijonov dinarjev. K. O.

„Hiti, brigada petnajsta...“

V teh dneh, ko se Metlika in vsa Bela krajina pripravljata na svečano proslavo desetičnice ustanovitve Belokranjske udarne brigade, je razumljivo, da metliškim partizanskim borcev in dedičem kar same nanesijo na tiste dni, ko se je po italijanski kapitulaciji iz vse večnosti partizanska sproščenost, optimizem in humor.

Toda ne mislite, da je šlo vse s pesmijo in smehom na ustih. Velike so bile žrtve, ki jih je v neštejih bojih dala 15. brigada. Ni si zaman proribila častnega naslova: udarna! Dolgo vrsio boj je bila iz meseca v mesec.

Cez tisoč mrtvih borcev in najmanj toliko ranjenih je težak davek, ki ga je Belokranjska brigada dala domovini, preden je z ostalimi brigadami osvobodila tudi našo Ljubljano.

Zato se Metličani te dni marščicajo spomnijo in beseda se imajo najražjih ustaviti v dneh, ko so Italijani z belimi in cigani vred bezali iz Metlike, pa jih je Jovin na kolesu pri Brački kar sam prestregel in jim iztrgal prvo brzstrelko. Marsikdo je takrat pribolj vesel prazniti zaupljeno in da se iz vsega kar sveti partizanska sproščenost, optimizem in humor.

Toda ne mislite, da je šlo vse s pesmijo in smehom na ustih. Velike so bile žrtve, ki jih je v neštejih bojih dala 15. brigada. Ni si zaman proribila častnega naslova: udarna! Dolgo vrsio boj je bila iz meseca v mesec.

Takoj po italijanski kapitulaciji so posebne delovne čete razstrelile železniško progro in ostale komunikacije, da se sovrajeti prepreči vdor iz Hrvatske.

Vse tiste dni so neprenehno v mestu obnovljeno, preden je bil tudi novi borič med vsemi delavci tudi našo Ljubljano.

Zato se Metličani te dni marščicajo spomnijo in beseda se imajo najražjih ustaviti v dneh, ko so Italijani z belimi in cigani vred bezali iz Metlike, pa jih je Jovin na kolesu pri Brački kar sam prestregel in jim iztrgal prvo brzstrelko. Marsikdo je takrat pribolj vesel prazniti zaupljeno in da se iz vsega kar sveti partizanska sproščenost, optimizem in humor.

Toda ne mislite, da je šlo vse s pesmijo in smehom na ustih. Velike so bile žrtve, ki jih je v neštejih bojih dala 15. brigada. Ni sizman proribila častnega naslova: udarna! Dolgo vrsio boj je bila iz meseca v mesec.

Cez tisoč mrtvih borcev in najmanj toliko ranjenih je težak davek, ki ga je Belokranjska brigada dala domovini, preden je z ostalimi brigadami osvobodila tudi našo Ljubljano.

Zato se Metličani te dni marščicajo spomnijo in beseda se imajo najražjih ustaviti v dneh, ko so Italijani z belimi in cigani vred bezali iz Metlike, pa jih je Jovin na kolesu pri Brački kar sam prestregel in jim iztrgal prvo brzstrelko. Marsikdo je takrat pribolj vesel prazniti zaupljeno in da se iz vsega kar sveti partizanska sproščenost, optimizem in humor.

Toda ne mislite, da je šlo vse s pesmijo in smehom na ustih. Velike so bile žrtve, ki jih je v neštejih bojih dala 15. brigada. Ni sizman proribila častnega naslova: udarna! Dolgo vrsio boj je bila iz meseca v mesec.

Cez tisoč mrtvih borcev in najmanj toliko ranjenih je težak davek, ki ga je Belokranjska brigada dala domovini, preden je z ostalimi brigadami osvobodila tudi našo Ljubljano.

Zato se Metličani te dni marščicajo spomnijo in beseda se imajo najražjih ustaviti v dneh, ko so Italijani z belimi in cigani vred bezali iz Metlike, pa jih je Jovin na kolesu pri Brački kar sam prestregel in jim iztrgal prvo brzstrelko. Marsikdo je takrat pribolj vesel prazniti zaupljeno in da se iz vsega kar sveti partizanska sproščenost, optimizem in humor.

Toda ne mislite, da je šlo vse s pesmijo in smehom na ustih. Velike so bile žrtve, ki jih je v neštejih bojih dala 15. brigada. Ni sizman proribila častnega naslova: udarna! Dolgo vrsio boj je bila iz meseca v mesec.

Cez tisoč mrtvih borcev in najmanj toliko ranjenih je težak davek, ki ga je Belokranjska brigada dala domovini, preden je z ostalimi brigadami osvobodila tudi našo Ljubljano.

Zato se Metličani te dni marščicajo spomnijo in beseda se imajo najražjih ustaviti v dneh, ko so Italijani z belimi in cigani vred bezali iz Metlike, pa jih je Jovin na kolesu pri Brački kar sam prestregel in jim iztrgal prvo brzstrelko. Marsikdo je takrat pribolj vesel prazniti zaupljeno in da se iz vsega kar sveti partizanska sproščenost, optimizem in humor.

Toda ne mislite, da je šlo vse s pesmijo in smehom na ustih. Velike so bile žrtve, ki jih je v neštejih bojih dala 15. brigada. Ni sizman proribila častnega naslova: udarna! Dolgo vrsio boj je bila iz meseca v mesec.

Cez tisoč mrtvih borcev in najmanj toliko ranjenih je težak davek, ki ga je Belokranjska brigada dala domovini, preden je z ostalimi brigadami osvobodila tudi našo Ljubljano.

Zato se Metličani te dni marščicajo spomnijo in beseda se imajo najražjih ustaviti v dneh, ko so Italijani z belimi in cigani vred bezali iz Metlike, pa jih je Jovin na kolesu pri Brački kar sam prestregel in jim iztrgal prvo brzstrelko. Marsikdo je takrat pribolj vesel prazniti zaupljeno in da se iz vsega kar sveti partizanska sproščenost, optimizem in humor.

Toda ne mislite, da je šlo vse s pesmijo in smehom na ustih. Velike so bile žrtve, ki jih je v neštejih bojih dala 15. brigada. Ni sizman proribila častnega naslova: udarna! Dolgo vrsio boj je bila iz meseca v mesec.

Resni proračunski problemi novomeškega okraja

Mučna seja OLO Novo mesto — 29 in pol milijona din manj za investicije, za 26 milijonov din znižani dohodki okrajnega proračuna

Na 5. redni seji okrajnega ljudskega odbora oben zborov, kateri se je udeležil tudi ljudski poslanec Franc Kresc Coban poleg ljudskih poslanec Viktorja Zupančiča, Lojzeta Murna in Avgusta Jazbinška, so preteklo v tovarno in tkalcino LOMO, potrdili so zaključne račune 16 podjetij ter sprejeli vrsto odgovorov, med katerimi sta najvažnejša odlok o javnem redu in miru in o upeljavi okrajnih tak.

Družbeni plan bo v večini podjetij dosegzen

Poročevalci Lojze Hlede je v uvodnem poročilu obvestil odbornike, da bo večina podjetij družbeni plan okraja dosegla in celo presegla. Tako je državni sektor v okraju v prvem polletju dosegel 51% letnega plana amortizacije, 48% plačene fonde in 44.3% akumulacije. Zaradi poletnih obračunov je bil medtem v juliju presezen tudi že poletni plan vpisane akumulacije. Odborniki so z zanimaljanjem spremvali obširno poročilo in sledili gospodarskemu stanju v posameznih podjetjih.

Slabši teko dohodki iz dohodnine v okraju, saj je bilo vpisanih v I. polletju komaj 37.2% predvidenih dakov. Od tega so

pokazali na seji resno zaskrbljenost zaradi ovir, ki se postavlja na pot komunalni in ostali dejavnosti okraja. Na seji so sprejeli sklep o znižanju stopnje akumulacije za tekstilno tovarno in tkalcino LOMO, potrdili so zaključne račune 16 podjetij ter sprejeli vrsto odgovorov, med katerimi sta najvažnejša odlok o javnem redu in miru in o upeljavi okrajnih tak.

okrajne stopnje akumulacije so se znižali okraju dohodki iz industrije, gozdarstva, prometa, trgovine in obrti za 29 milijonov din, za komunalna dela 7 milijonov, za regulacijo in melloracije 3 milijone, za komunalne in stanovanjske gradnje v Novem mestu 27,778.000 din in za rezervo 8 milijonov din. Skupno je bilo v investicijskem planu

predvidenih 74,216.000 din. Kaj pomeni črtati pri tej vsoti dohodki 29 milijonov din, ve vsakdo, ki pozna stanje dolenskega gospodarstva pred in po vojni, dobro znano vsi stransko dolensko zaostalo in velik prispevki dolenske pokrajine stvari osvojivosti v letih NOV in po njem.

Odborniki predlagajo: ustani naj se republiški fond za pomoč zaostalim okrajiem

Po poročilih se je razvnejo živahnjo razpravljanje. Odbornik Jože Peško iz Dol. Toplice, član gospodarskega sveta pri OLO, je v imenu komisije predlagal, da se takoj ustavijo mnoga že začeta dela, ker ni krata, da dobro računi letos placati. S tem tako seveda hudo prizadeti kraji, kjer napeljujejo elektriko (to pa so najbolj zaostale vasi, kjer je doma največja revščina, navzitej tej pa ljudje v okraju pomocjo placajujo samo strokovne delavce in material, s prostovoljnimi deloma pa dvigajo vrednost investicij), ali izvršujejo razna, prepotrebna komunalna dela. Lahko je ustaviti v okraju, ki razpolaga v proračunu z milijardami, n. pr. stavbo ali gradnjo za 400 milijonov din — drugačen pa je problem, kako ustaviti nekaj stoliscov kredita tam, kjer smo vsa leta vojne živeli skupno z revnimi ljudstvom v huden in najslabšem času in kjer smo po osvoboditvi se prav malo storili za napredok že tako zaostalih krajev!

Ljudski odbornik Vladimir Berce, predsednik Sveta za kulturo in prosveto, je med drugim poročal, da je v novomeškem okraju še vedno 27 sol brez lastnih zgradb. Še vedno ima Dolenska sole v zidanicah, nad hiev in gnojivi, v zaslinih stavbah ali, kot je primer v Smarjeških Toplicah v podlagoj se kmetički bajti (v kateri je Svet za notranje zadeve v Novem mestu poleg zdavljene komisije pouk prevedal, letos pa se bo pouk navzitej tej zatohi, mračni izbi spet nadaljeval, čeprav po ka strop med poukom nad glavami učencev in učiteljice).

Ostali odborniki so poudarjali, da bi bila takojšnjina ukinitve del na elektrifikaciji hud udarec za prizadete vasi. Ostro so odborniki kritizirali sicerne fondne nekaterih močnih okrajev, ki gredu v stotine milijonov. Res je, tud, novomeški okraj je preko svojih podjetij zbral za 2 prepotrebe reševalna avtomobilja 12 milijonov dinarjev in je imel pri prisostvu sekretarja OK ZKS Franc Pirkovič in predsednika OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šibkeje zadruge zbrajo v izgubo. Zato so se vse pasivnejše kmetijske zadruge v novomeškem okraju posredovali v posojilnicu. Poleg vidnih predstavnikov dolenskega kmetijstva sta mu prisostvovali sekretar OK ZKS Franc Pirkovič in predsednik OLO Viktor Zupančič.

Zbor je nakazal vrsto pomembnosti v delu kmetijskih zadrug, ki so pripeljale do tega, da manjše, šib

IZ NAŠIH KRAJEV

Novo mesto je pozdravilo 10-letnico svoje prve osvoboditve

S slavnostno akademijo v Domu ljudske prosvete je v soboto 12. septembra zvečer proslavilo Novo mesto deseto obletnico svoje prve osvoboditve. 9. septembra 1943 so Rajonski komite Partije, odbor OF in Narodna zaščita sredil še vedno oboroženih Italijanov v novomeškem Rotovžu prevzeli oblast v svoje roke. Osramočeni in na smrt prelašeni Italijani so s svojimi podrepniki vred zapustili Novo mesto, ki je sprejelo osvoboditelje — partizane s cvetjem in preseorno pesmijo.

Proslavijo se so udeležili predstavniki ljudske oblasti, JLA, političnih organizacij, delovnih kolektivov in prebivalci mesta. Po odigrani himni je govoril o prvih osvoboditvah Novega mesta

ljudski poslanec in nosilec spomenice leta 1941 tov. Avgust Jazbinšek. Z recitacijo, nastopom pevskega zborja SKUD »Dušan Jerebe« in točkami orkestra je bil spored zaključen.

V nedeljo dopoldne je priredila godba novomeške garnizijske JLA pod vodstvom kapelnika Tomaža Zajca promednini koncert na Titovem trgu.

Mestna hranilnica v Novem mestu spet posluje

S sklepom Ljudskega odbora mestne občine Novo mesto je bila pred kratkim ustanovljena Mestna hranilnica, ki je z 10. septembrom začela poslovanje v spodnjih prostorjih blizu Bergmanove lekarne na Glavnem

Straža na dan občinskega praznika

Na svoj prvi občinski praznik na slavnostnem prostoru. O pomenu občinskega praznika, o težkih medvojnih dneh in o naši borbi za socializem so govorili v imenu organizacije ZB Franc Aš, v imenu občine predsednik občinskega odbora Albin Stok, Jazbinšek August-Iko, nekdanji sekretar Partizan za toploško področje, in Niko Šilh, ljudski poslanec, ki so ga zborovali toplo pozdravili.

Na slavnostnem prostoru je zapel nekaj pesmi moški pevski zbor, popoldne pa je bil telovadni nastop Partizana.

Medvedi v okolici Dol. Toplice

Pred dnevi so ljudje opazili rjavega kosmatca v sadovnjaku Ignaca Poglavjera na Rigelju. Medved si je privoščil sladkih edipelik, ki so letos bogato obrodile. Polomil je precej več, ko se je gostil s sadjem. Tudi v neposredni bližini Toplice, na Cvinjerju, so videli medveda mladičem, ki se brezkrivo sprehabja. Precej je opaziti tudi srnjadi, ki prihaja prav do vasi. G. D.

Iz Predgradja ob Kolpi

Alojz Muhič se je peljal s svojim motornim kolesom iz Predgrada proti Dolu. Ze v Dolu se mu je bencin v motorju užgal in mu je motorno kolo zgorelo, a sam se je resil opekl.

S. J.

Gibanje prebivalstva v okraju Novo mesto

V juliju je bilo v novomeškem okraju rojenih 163 otrok; 89 dečkov in 74 deklice. Umrlo je 40 ljudi — 22 moških in 18 žensk. Porok je bilo 37.

Mali oglasi

PISALNI STROJ, pisarniški format, Remington, ugodno napredovanje. Naslov v upravi Dolenjskega lista v Novem mestu.

STISKALNICO ZA SADJE, zelo dobro ohranjeno, ugodno prodam ali zamenjam za suha bukovka drva. Prodam tudi vse sestavne dele za sadni mljin. Na ogled v Novem mestu, našlov v upravi Dol. lista.

IZGUBLJENO ROCNO URO lahko do lastnika nazaj v upravi Dolenjskega lista.

PRODAM dobro ohranjeni želeni gostilniški stedilnik. Naslov v upravi lista.

NALIVNO PERO izgubljeno. Najdljej naj ga odda na upravi lista.

PREKLIC

Podpisani Lenarčič Ludvik iz Ponikev, občinski ljudski odbor velenje-kooperacije preklicujem neresnične stvari, ki sem jih izrekel dne 31. VIII. 1953 tovarisu Alozu Obliku iz Ponikev Štev. 17.

Lenarčič Ludvik

OBVESTILO

Avtobus z odhodom ob 18. uri iz Novega mesta za Smarješke Toplice in z odhodom ob 21. uri iz Smarjeških Toplic za Novo mesto, od dneva objave ne obrati ve.

Avtopromet, Novo mesto

Ste se že prepričali, da smo značili cene manufakturi in prehrani?

Opozorjam na bogato zalogu zimske obutve.

Cene nizke!

KRAJEVNA TRGOVINA ZUZEMBERK

POEDINSKO PRVENSTVO DOLENJSKE V ATLETIKI ZA LETO 1953

Kočevski Partizan je 12. in 13. septembra organiziral na svojem lepu urejenem stadionu ob Regini poto atletiko preverstvo Dolenjske. Našlo je 49 atletov domačih nov. 17. iz Črnomelja in 10 iz Novega mesta. Priredil sta prisotnostnemu predsednik Atletske zveze Slovenskega Boga Prenebel in sekretar Zoran Nasprudnik.

Lepa pokala za najboljši skupni uspeh in najstevnejšo udeležbo so osvojili domači atleti. Eti 80 nabrali 262, točke pred Črnomeljem (145,4) in Novomestom (141,4).

Med predvsišči našli se našiboljši Novomeščan Zasari, ki je nastopal v treh pasangih in zbral 41,5 točk. Batal iz Kočevja (29 točk) in Plut iz Črnomelja (18 točk). Med članicami je bila našiboljša Novomeščanka Svetlinčeva (34 točki pred Smolo (27,5 točk) in Erath (21 točk) obe iz Kočevja).

Prireditev je v vsakem oziru uspešna. Pokazala je, da imamo v Kočevju lepo število delavnih

sportnikov in tekmovalev, ki bo lahko ob tako odličnih pogojih se marsikaj pokazati.

Rezultati:

Moški: 100 m: Blaž (Koč.) 11,6, Zagor (N. m.) 11,7; 200 m: Blaž (Koč.) 24,3; 400 m: Blaž 54,3; 800 m: Branc (Črn.) 2:13,7; 1500 m: Branc (Črn.) 4:39,2; 100 m: Glosar (N. m.) 10,9; 400 m: Kralj (K. m.) 51,9; 1000 m: Kralj (K. m.) 20,9; kroski: 400 m: Črnomelj 3:56,8; Kočevje 4:09; Novo mesto 4:17,0; Zagor (N. m.) 5,80; troškoki: Zasari (N. m.) 11,39; visina: Kočarič (C.) 100, kopile: Plut (C) 58,5; krogla: Zagor (N. m.) 10,43; kladivo: Orazen (K. m.) 33,65; disk: Lavrič (K. m.) 28,75.

Zenske: 80 m: Svetlinč (N. m.) 8,8; 100 m: Svetlinč 14,2; 200 m: 1-2 Šenova (K) in Ferli (N. m.) 25,1; 800 m: Šenova 2:26,0; kroski: 60 m: Kralj (K. m.) 6,4; 2. Novo mesto: 62,2; 3. Črnomelj: 66,7; Zagor (K. m.) 10,41; višina: Kajzer (K. m.) 24,76; kopile: Šenova (K. m.) 28,56.

ZVEZNA ODBOKARSKA LIGA

TVD Partizan (Novo mesto): SD Zelezniki (Ljubljana) 3:2 (12:15, 15:11, 15:12, 9:15, 15:11)

Nedeljska tekma dveh enakovrednih nasprotnikov se je za domačino ugodno končala. Vse je končalo, da ne bo mogel radi poslati nastopiti Dolenc. Vendar se je proti koncu pravzaprav izdelal eden, da klub boleščen v deseti ramni posesti v borbo z zmago. Ta točka. Njegov vstop v igro je bil dobro. Danes je, da domači igrači vse kažejo, kakor toverisko igro med odbokarskima moštvmi.

ODOBJOKA V CRNOMELJU

Partizan iz Črnomelja je organiziral turnir odbokarskih moščev: Zelezniki (Ljubljana) 3:2 (12:15, 15:11, 15:12, 9:15, 15:11)

Nedeljska tekma dveh enakovrednih nasprotnikov se je za domačino ugodno končala. Vse je končalo, da ne bo mogel radi poslati nastopiti Dolenc. Vendar se je proti koncu pravzaprav izdelal eden, da klub boleščen v deseti ramni posesti v borbo z zmago. Ta točka. Njegov vstop v igro je bil dobro. Danes je, da domači igrači vse kažejo, kakor toverisko igro med odbokarskima moštvmi.

REPUBLICA ODOBOKARSKA LIGA

TVD Partizan (Novo mesto): SD Papirničar (Vevče) 3:0 (15:0, 15:1, 15:8)

Domačo odbokarico so imeli ves čas dominante v svojih rokah in zlasti načrtom dovolio, da bi obenamreč vse doberi. Zelezniki, sicer vseeno močni, so v zadnjem delu tekme zmagali 15:10. Tekmo se je zgodila v Črnemelju, vendar se je z nedostopljimi kaznili dosegli velik uspeh. Ob tej prilici je Črnemeljanci mojster Preinfalk izval, da Novomeščani po igri nikakor ne zaostajajo za Kranjančani, čeprav zaostajajo po kategorijah (6 Kranjančev je bilo odigrano dopuste za udeležence.

DVA DELAVCA V ZENICI

Domačo odbokarico so imeli ves čas dominante v svojih rokah in zlasti načrtom dovolio, da bi obenamreč vse doberi. Zelezniki, sicer vseeno močni, so v zadnjem delu tekme zmagali 15:10. Tekmo se je zgodila v Črnemelju, vendar se je z nedostopljimi kaznili dosegli velik uspeh. Ob tej prilici je Črnemeljanci mojster Preinfalk izval, da Novomeščani po igri nikakor ne zaostajajo za Kranjančani, čeprav zaostajajo po kategorijah (6 Kranjančev je bilo odigrano dopuste za udeležence.

DOBOJKI V CRNOMELJU

Partizan iz Črnomelja je organiziral turnir odbokarskih moščev: Zelezniki (Ljubljana) 3:2 (12:15, 15:11, 15:12, 9:15, 15:11)

Nedeljska tekma dveh enakovrednih nasprotnikov se je za domačino ugodno končala. Vse je končalo, da ne bo mogel radi poslati nastopiti Dolenc. Vendar se je proti koncu pravzaprav izdelal eden, da klub boleščen v deseti ramni posesti v borbo z zmago. Ta točka. Njegov vstop v igro je bil dobro. Danes je, da domači igrači vse kažejo, kakor toverisko igro med odbokarskima moštvmi.

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA

svojim igralcem 67 milijonov dinarjev.

Cela srečka stane 100, polovica 50 dinarjev.

DOBRO PLAČAMO

vezane letnike ali številke kompletnih letnikov

DOLENJSKIH NOVIC

Uredništvo Dolenjskega lista

VALANTIC ALOJZ

56 let, ubit od Nemcev

21. X. 1943. — VRANCIK MI

RAN, 22 let, sluš. višje teh.

šole, Novo mesto, Smuka v Suhi

krajini 9. IV. 1945. — LAPAJNE

ZLATKO, 20 let, abiturient,

Križatija, na Brodu 23. XI.

1943. — DR. SAJE VLADIMIR,

28 let, zdravnik, Pugljeva, ubit od

avij. izstrelka 13. IX. 1943. —

SEDAJ HELENA, 23 let, uradnica,

Prštajška, Št. 10, učila v Be-

ga-marec 1944. — SPLIHLA PA-

VEL, 37 let, trg. sort., učila v

Beču v Nemčiji 5. VI. 1944. —

HACIN ALOJZ, 24 let, pek.

Sukljetova 7, obenem v Novem

mestu 30. XII. 1943. — KIRN

TIHOMIL, 28 let, železničar,

Novo mesto, v Hamburgu ubit

od bombe 31. XII. 1944. — PE-

ROZZI ALBINA, 23 let, gosp.

dom, Cegeljica, 28. XII. 1943.

HOCEVAR JOZE, 32 let, de-

lavec, Žabja vas 21, St. Peter

21. X. 1943. — ZIBERNA VLA-

DIMIR, 39 let, slavbenik, Seid-

lova 10, učila v St. Petru

23. X. 1943. — OBREZ IVAN,

44 let, gostilničar, Ljubljanska

cesta Štev. 23, v Brălinu uste-

rejtu 23. X. 1943. — SMAJDJEK

MARTIN, 19 let, trg. sort., Ger-

Oj, ti kulturniki petnajste!

(Nekaj veselih iz tistih časov)

Da bi jih samo videli, metlike kulturniki! Pa ne mislim tistih od danes ali včeraj; ne teh, partizanske iz 15. brigade imam v mislih. Ko jih človek danes vidi, komaj je verjamelj, da so ti fantje in može nekoc, kot sami pravijo, »delali kulturo« po brigadah.

Pa so jo!

Vse brigade, vsi bataljoni so v tistem času imeli svoje propagandne odsanke in kulturne ekipe in zakaj ne bi potem imel kulturne ekipe tudi 3. bataljon pred kratkim ustanovljene Belokranjske brigade. To si je mislil malo po božiču 1943. leta tedanj bataljonski komisar Franc Levstik — Miloš, ki je poklical borce Viktorja Mihelčiča in mu naročil, da tudi v njihovem bataljonu osnuje kulturno ekipo.

Viktor, ki je v življenju že došlo prepel in premučiral, je vorej videl, kajti te golazni do takrat ni bil vajen. Seveda jih je začel loviti in tolči. Toda bolj ko jih je tolkel, več jih je bilo.

Prekuhal bom oblike, pa bo

z enim mahom vse odpravljeno, je sklenil in že vlekel hlače z nog.

»Pofakaj, verjetno bo pre-

nika mu je zaskrbljeno rekel tovaris. »Prej je nekaj pokalo...«

»Tebi v glavi,« je odvrnil

Marko in že gazi hlače v velro vodo.

Takrat je pa res pričelo po-

kati. Oglastile so se sovražne puške, zadrdala je strojnica.

Potem je šlo vse na hitro. In

tudi zgode je tu kar hitro kon-

ec.

Bil je namreč samo majhen strateški premik kuharjev in kulturne skupine. In pri tem premiku je tekel Marko z violino in puško čez ramo in z močnimi hlačami v rokah.

Kajpak, bili so na Polomu, prazni suhokranjski vasi, kjer je bil takrat štab 3. bataljona. Dodelili so jim posebno sobo. Veliki kmečki peč so kurili iz veže in ker ni bilo drugih drv pri rokah, so nagazili v peč late in stebre podkritih kozolcev. Nič niso žagali. Hlod so prisotili v peč, drugi del pa v veži podprli. Ko je znotraj zgorel, so ga porinili naprej, dokler ga ni v ognju zmanjkalo.

Tako so v topli sobi prepevali. Toda samo petje je premalo. Treba je dobiti kako kitaro, kako harmoniko... Toda kje? Tam okoli jih ni bilo stakaniti. Treba bo pač ponjo v Metliko.

Dobili so dovoljenje in odšli na pot. V mraku in debelem snegu so gaziли in suhokranjskega Poloma v Belo krajino.

Doma so se najedli in vzeli harmoniko, dve kitaci in violino. In otovoril so jih Metličani s paketi in vrečami kot mule. Zanje bo to in še za šte-

Fogled na množico ob zboru prvih slovenskih brigad

v Dolenjskih Toplicah septembra 1952

Slovenski izseljenski družinski kol edar za leto 1954

Slovenska izseljenska matica v Ljubljani pripravlja za slovenske izseljence koledar za leto 1954 z namenom, da živo napisano besedo poglibi vezi z rojaki, ki so razkrovjeni po vsem svetu. Zato sodelujejo v tem koledarju pisatelji in znanstveniki iz rojstne domovine — prav tako pa tudi izseljeni sami. Vsakolejni koledar bo hrkati tudi zbirna knjiga za dragoceno zgodovinsko gradivo o slovenskem izseljenstvu. Koledar bo okusno opremljen z mnogimi slikami iz življenja nasih ljudi doma in na tujem.

Vsebina koledarja

Poleg običajnega koledarskega dela bodo v kolendarju literarni prispevki pesnikov in pisateljev Bevka, Ingoljca, Selškarja, Finžgarja, Potreša, Zupančiča in mlajših umetnikov. Od slikarjev bodo zastopani Gaspari, Tratnik, Birola, Mihelčič, Jakac, Klemenčič, Pengov in drugi.

Del koledarja pod naslovom »Rojstna domovina« bo vsebo-

val članke: dr. France Prešeren, Najvišje slovenske kulturne ustanove, Slovenska vas po vojni, O delu slovenske patriotske udruževanja, Elektrofikacija Slovenije, Največje graditve po vojni, Bela krajina, SANS in Otoška klinika. O pomoči rojaku slovenskih slipi mladiin in še mnogo drugih zanimivih spisov.

Izseljeni sami pa so prispevali članke: Zgodovina slov. narodnega doma v Clevelandu, Kako je ustvarjal Louis Adamič, Razvoj slovenske naselbine v Barbertonu, Kako žive Slovenci v Springfieldu, v La Sali v Californiji in drugod v ZDA in v Kanadi; Slovenci v Argentini, Iz življenja izseljenih Slovencev v Franciji, Belgiji, Holandiji. Nenadji itd.

Knjiga bo obsegala okoli 300 strani in okoli 150 slik. Cena

enige je 800 frankov, Nemčija 10 mark, Belgija 150 belgi. frankov, Holandija 10 gol-

dinarjev, Francijo 800 frankov. V ceni je visteta tudi že poštarna. Poverjeniki, ki naročajo najmanj 10 izvodov, imajo 25 % popusta.

Sorodnikom rojakov priporočamo, da kupijo ta koledar in ga pošljijo kot noveletno darilo. Cena knjige je 600 dinarjev, Francijo 800 frankov. Vsa naročila pošljite na naslov: Slovenska izseljenska matica, Ljubljana, Cankarjeva cesta 5.1.

Poslednjo željo so jih izpolnili

Zdravnik v kraju Tulsa v ZDA so 20-letni ženi Huey Alforda sporočili, da so dnevi njenega življenja stari, ker je težko bolna na raku. Mladá žena je bila noseča, pa je izrazila vročo željo, da bi pred smrtjo rada videla svoje dete. Zdravnik so njeni želji ustregli, da so ji s cesarskim rezom vzeli otroka iz telesa. Operacija je uspela in mlada mati ima svoje dete, ki bi bilo sicer rojeno šele čez dva meseca.

Knjiga bo obsegala okoli 300 strani in okoli 150 slik. Cena

enige je 800 frankov, Nemčija 10 mark, Belgija 150 belgi. frankov, Holandija 10 gol-

dinarjev, Francijo 800 frankov. V ceni je visteta tudi že poštarna. Poverjeniki, ki naročajo najmanj 10 izvodov, imajo 25 % popusta.

Sorodnikom rojakov priporočamo, da kupijo ta koledar in ga pošljijo kot noveletno darilo. Cena knjige je 600 dinarjev, Francijo 800 frankov. Vsa naročila pošljite na naslov: Slovenska izseljenska matica, Ljubljana, Cankarjeva cesta 5.1.

Poslednjo željo so jih izpolnili

Zdravnik v kraju Tulsa v ZDA so 20-letni ženi Huey Alforda sporočili, da so dnevi njenega življenja stari, ker je težko bolna na raku. Mladá žena je bila noseča, pa je izrazila vročo željo, da bi pred smrtjo rada videla svoje dete. Zdravnik so njeni želji ustregli, da so ji s cesarskim rezom vzeli otroka iz telesa. Operacija je uspela in mlada mati ima svoje dete, ki bi bilo sicer rojeno šele čez dva meseca.

Knjiga bo obsegala okoli 300 strani in okoli 150 slik. Cena

enige je 800 frankov, Nemčija 10 mark, Belgija 150 belgi. frankov, Holandija 10 gol-

Zugljevki pa vrgli nekaj umazanih lir in odšli.

Znjimi jo odšel Bastiani.

Komaj so odmaknili pete iz vasi, sta ded in vnuč prišla iz kovačnice. Ded je jezno pohištvoval z očmi in zamrzel:

»Kakor tat se je prihulil izozad! Vražja duša...«

Srah je sklenila roke k molitvi in zaprosila:

»Oh, oča, molčite vendar!«

»Sveža jajca si mu dala?« je sitnari stari. »Ne umnica! Jaz bi mu dal klopotce...«

Pričel je nabijati po nakovalu, da bi zatajil v sebi strah, ki ga je še vedno čutil v nogah, da so mu kolena drgetala kakor preutrujenemu potniku.

Kakor v opravljelo mu je odgovorila:

»Oča, jaz imam svojo pamet, vi pa svojo. Boljše

ga je odpraviti zlepja, kakor zgrda. Saj ste slišali, kaj se je zgodilo pri Marentičevih.«

Ded je molčal in nabijal po železu.

Tlje molči in nabija po železu.

Gospodinja pa odide v hišo in objame hčerkko, ki s solzimi očmi nenehno ponavlja: »Oh, mama, nič več ne pojdem v šolo! Nič več!«

Zdaj tudi mati sama zagoče. Solze padajo hčerkki na lase. S trepetajočo desnicijo ji gladi lase in šepeče:

»Molči, Danica! Ne govorji tega! Saj veš, da moraš do širinjatega leta hoditi v šolo. Ce ne boš šla v šolo, nas bodo kaznavili.«

Potlej se spomni, da je Bastiani slišal, kaj sta

pela ded in Tlje. Sesede se na klop k peči in za-

tarna:

»Oh, kaj bo z dedom? Tako me skrbi, tako

skrbi...«

Veliki dnevi

Povest

Gospodinja pa ne izgubi poguma, »To nič ni reske pravi! Mi že nismo proti vam! A Danico bom ozmerjala in natepla, ker je peila slovensko pesem.«

»Si, si! Tobro takoča pokima maestro na videz zadovoljno. Cez čas pa laskajoče vpraša: »Eeee, uovi? Ima jajca, gošpa? Tobro plačati.«

In Bara že hiti v hišo. Kmalu se vrne z jajci v predpasniku.

»Nate, maestro Bastiani! mu ponudi jajca s prijaznim glasom. »Sveža so. Naj vam teklejo. Le Da-nici ne zamerite, če je neumna ko mlad jagenček.«

»Kolikoč plačati?« se snejni Bastiani in baše jajca v vse žepa.

»Oh, nič! Nič ne stane! Kaj bi to plačevalle!

»Tobro tako! Tobro! Grazie! Adio, gošpa!«

Z nabuhlimi žepi, da izgleda od zadaj kakor oto-

vorjeni osel, kadar nese polne vrčeve debelače v ma-

lenico, preskoči vaško pot in že stoji pred sosedovo bajto, kjer so karabinjerji že držali v rokah petelinu in tri kokoši. Nič niso vprašali, koliko so dolžni.

N